

5. Requests for interim measures concerning the situation at the borders with Belarus. Press Release. *European Court for Human Rights*. 2021. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#%7B%22sort%22:\[%22kupdate%20Descending%22\],%22itemid%22:\[%22003-7202976-9785391%22\]%7D](https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#%7B%22sort%22:[%22kupdate%20Descending%22],%22itemid%22:[%22003-7202976-9785391%22]%7D) (дата звернення: 07.12.2021).

Науковий керівник – к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Грушко М. В.

Дракохруст Тетяна Вікторівна
*д.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного права
та міграційної політики
Західноукраїнського національного університету*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДВІЙНОГО ГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНІ: ЧОМУ ЦЕ ПОКИ НЕМОЖЛИВО?

Від початку існування нашої держави дискутували щодо того, дозволяти чи ні іноземне громадянство українцям. З огляду на відсутність стійкої більшості голосів за той чи інший варіант це питання навіть у Конституції прописали досить цікаво.

Відповідно до статті 4 Конституції України, в Україні існує єдине громадянство. Відповідно до пункту 1 статті 19 Закону України «Про громадянство України» добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття, є підставою для втрати громадянства України».

Зараз близько 4 млн мають громадянство інших держав. Деякі навіть є громадянами кількох країн. Більше того, власники паспортів інших держав були і є серед народних депутатів, урядовців та найвищих посадовців України. Жителі прикордонних областей полегшують собі відвідини сусідніх держав. На рівні держави це питання залишається неврегульованим впродовж усіх 30 років незалежності і створює додаткове «вікно можливостей» для органів, що контролюють [1].

Кримінальної відповідальності за подвійне громадянство немає – людину може очікувати тільки адміністративний штраф і позбавлення українського громадянства, якщо про набуття подвійного громадянства стане відомо.

За легалізацію подвійного громадянства на сьогодні виступили і президент Володимир Зеленський, і очільник уряду Денис Шмигаль. Відповідні зміни до законодавства вже знаходяться на розгляді Верховної Ради, і прийняти їх можна досить швидко. Для цього навіть не потрібно вносити зміни до Конституції.

Треба розуміти, що в більшості випадків отримання громадянством України іноземного громадянства – це свідомий вибір, що ґрунтується на родинних зв'язках, майні, працевлаштуванні тощо.

Але в 2014 році по сусідству з'явилася держава-агресор, для якої питання наявності серед громадян України російського громадянства стало додатковим інструментом гібридної війни.

В законопроекті «Про внесення змін до деяких законів України щодо правового забезпечення наявності іноземного громадянства (підданства) у громадян України» запропоновано на час окупації обмежити виборче право українських громадян, які додатково мають громадянство країни-агресора, в цьому випадку Росії [2].

Доки ми знаходимося в стані гібридної війни із Росією, це є абсолютно нормальна практика, і в світі достатньо прикладів, коли заради національної безпеки та захисту державних інтересів тимчасово призупиняли чинність певних прав.

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права говорить, що право вільно висловлювати свою думку (обирати) може обмежуватись і це обмеження навіть є необхідним, якщо стосується захисту державної безпеки, суспільного порядку, життя та здоров'я населення.

Ми вважаємо, паспортизація жителів Луганської та Донецької областей – це якраз загроза життю та здоров'ю їх власників і в цілому українській державності.

Тому, на нашу думку, аби пришвидшити процес узаконення подвійного громадянства в Україні необхідно паралельно

протидіяти масовій паспортизації жителів Луганської та Донецької областей Російською Федерацією.

По-перше, запровадити адміністративну відповідальність та розглянути можливість передбачити позбавлення права на пенсії та інші соціальні виплати.

По-друге, створити систему соціальних та економічних заходів, які будуть стимулювати осіб відмовитись від громадянства Російської Федерації максимально просто і без негативних для себе наслідків. А також запропонувати додаткові соціально-економічні преференції для українських громадян, які відмовляються від російського громадянства.

Також Міністерство з реінтеграції тимчасово окупованих територій України вже почало формувати кадровий резерв держслужбовців для деокупованих територій.

Для підготовки майбутніх держслужбовців планують підготувати мінімум тисячу керівників. Після деокупації обрані державні службовці зможуть обіймати як керівні посади у місцевих державних адміністраціях, так і посади категорій Б та В [3].

Джерела:

1. Про ОРДЛО та подвійне громадянство. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3323068-pro-ordlo-ta-podvijne-gromadanstvo.html>

2. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо правового забезпечення наявності іноземного громадянства (підданства) у громадян України № 4640 від 25.01.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70895/

3. ВПО стануть основою кадрового резерву держслужбовців на деокупованих територіях. URL: <https://www.facebook.com/MReintegration/posts/3876175162496421/>